

HUIDSCHIMMEL

(Door Joke van der Sluis en nagekeken door dr. Celant, dierenarts te Woerden)

Naarmate wij katten steeds meer in groepsverband houden, neemt de kans op besmettelijke ziekten toe. Een van die besmettelijke ziekten is huidschimmelziekte, populair "schimmel" genaamd. Het is de grote besmettelijkheid van deze ziekte voor zowel kat als mens, die ons soms tot panische angst brengt.

Wat is huidschimmel

Op de kat treffen we in de meeste gevallen de soort *Microsporum canis*, maar ook *Trychophyton*, *Malassezia*, *Candida* en *Sporotrichose* aan. 10 tot 20% bij de kat zijn asymptomatische dragers. Bij de hond is dat slechts 5%. Er bestaat een groot gevaar voor besmetting, niet alleen voor de dieren onderling, maar ook [u]voor de mens[u]. In Duitsland is aangifte verplicht!

Met name katten in een verzwakte tot slechte conditie behoren tot de groep die hiervoor het eerste ontvankelijk te noemen is. Bij *Malassezia* zijn met name de huid en oren aangetast. Het gaat hier om een gist die normaal op en in de oren leeft, maar pathogeen wordt als de omstandigheden daar gunstig voor zijn. Bijvoorbeeld door overmatig gebruik van antibiotica. De dieren hebben bij oorinfectie wel jeuk.

Schimmelsporen zitten in stof en dwarrelen ook door de lucht (inademing!), Ze zijn thermoresistent tot boven 80 °C en ongevoelig voor veel desinfectantia. De symptomen zijn:

- kale plekken
- afgebroken haren
- soms schilfers
- vaak geen jeuk, bij de mens wel jeuk
- soms zijn alleen de nagels aangetast.

De schimmel tast de hoornstof aan in nagels, haren en hoornlaag van de opperhuid en is in staat deze op te lossen. De schimmelinfectie vindt zijn aanvang in de buitenste laag van de huid waar schimmeldraden zich ontwikkelen uit schimmelsporen. De schimmeldraden dringen het haar binnen via de haarzakjes. Hierdoor ontstaat de volgende reactie: verdikking van de huid, schilfervorming, korstvorming en uiteindelijk het afstoten van de aangetaste huiddelen en het afbreken of uitvallen van de aangetaste haren. Er ontstaan kale (niet altijd!) ronde plekken met een doorsnee tot ongeveer 4 cm. Eerdergenoemde schimmeldraden zorgen voor een enorme productie van schimmelsporen. Het zijn de schimmelsporen die zorgdragen voor verdere verspreiding van de schimmel. Schimmelsporen laten zich gemakkelijk van de ene op de andere kat verspreiden door de lucht, via stof enz. en zijn zelfs na een aanwezigheid in de directe woonomgeving van enkele jaren nog in staat een infectie te veroorzaken.

Hoe kom je aan huidschimmel?

Van een nieuwe kat die afkomstig is uit een andere cattery.

Van een poes die (b.v. voor een dekking) te gast is geweest in uw cattery.

Van een van uw poezen die (b.v. voor een dekking) te gast is geweest in een andere cattery.

Van een tentoonstelling.

Van een bezoeker die besmette kleding droeg.

Van een bezoeker die zelf besmet is.

Van een bezoek dat u bracht aan een besmette cattery.

Van een bezoekje aan de manege of vanwege contact met een paard waar u op mocht rijden.

Als gevolg van contact met koeien, varkens, schapen, geiten, honden, kinderboerderij, cavia's, konijnen en, niet te vergeten mensen!

Wanneer is een kat drager?

Als een kat zelf niet de symptomen vertoont van een schimmelinfectie, maar wel sporen verspreidt, spreekt men van een drager. Het maken van een "schimmelkweek" (schimmelcultuur onderzoek) kan uitwijzen of spraken is van een drager.

U denkt dat uw kat schimmel heeft!

Neem contact op met uw dierenarts en laat m.b.v. een zgn. "Woodse lamp" een eerste controle uitvoeren. Nadat de dierenartsruimte is verduisterd, schijnt uw dieren arts met ultraviolet licht (uit de Woodse lamp) over de verdachte plek. Lichten de haren geel tot groen op, kan de diagnose positief zijn, DIT IS NIET ZEKER! Ook het niet-oplichten van de haren op de aangetaste plek geeft geen zekerheid! Slechts 70% van de geïnfecteerde dieren lichten op. Vals positieve bevindingen met de Woodse lamp zien we als de dieren met jodium houdende zalven of shampoos zijn behandeld. Alleen cultureel en microscopisch onderzoek van haren en huidschilfers geeft de benodigde zekerheid. Dus nogmaals, de onderzoeksmogelijkheden zijn;

1. Woodse lamp
2. Microscoop
3. Kweek droog
4. Kweek nat voor gisten

Uw kat heeft schimmel, wat nu?

Wanneer cultureel en/of microscopisch onderzoek heeft uitgewezen dat uw kat schimmel heeft, dient u de volgende stappen te ondernemen. Ga niet met een zalfje aan de gang en hoop dat alles wel goed komt, maar:

1. Bel de dienst "Besmettelijke ziekten" van NKU-SARA en stel ze onmiddellijk op de hoogte;
2. Houdt u aan het veterinaire protocol;
3. Volg uitdrukkelijk de aanwijzingen van uw dierenarts en de NKU-SARA;
4. SCHAAM U NIET EN DURF EROVER TE PRATEN! U zult gaandeweg erachter komen dat u niet de enige bent die hier ooit mee te maken heeft gehad en bedenk: GEDEELDE SMART IS HALVE SMART;
5. Annuleer inschrijvingen voor geplande shows; De meeste inschrijfbureau zijn vaak bereid u in dit geval op vertoon van een dierenartsverklaring het inschrijfgeld volledig te restitueren;
6. Stel de eigenaren-in-spé van in de cattery aanwezige kittens op de hoogte van de problemen en leg uit waarom zij nog enige tijd op hun kitten(s) zullen moeten wachten. U zult merken hoeveel begrip mensen kunnen tonen;
7. Verwijder (na desinfectering met bijv. Micophyt) zoveel mogelijk (tafel)kleden, gordijnen, mandjes etc.
8. Houdt er nu reeds rekening mee dat u in de maanden die komen gaan financieel een behoorlijk offer zult moeten brengen. Medicatie, schoonmaakmiddelen en onderzoeken zullen een grote aanslag op uw portemonnaie betekenen.
9. Het VMDC (Veterinair Microbiologisch Diagnostisch Centrum, Postbus 80 165, 3508 TD in Utrecht) hanteert een laag tarief bij onderzoek van verschillende katten van dezelfde eigenaar!

Behandeling

De kat scheren, het haar groeit wel weer aan.

Wassen van ALLE aanwezige katten (al dan niet geïnfecteerd) met een anti-schimmelmiddel (een zeer effectief middel is bijv. Imaverol, Fungivet of Natamycine; dit doodt schimmel en schimmelsporen)

Inwendige behandeling van ALLE aanwezige katten (al dan niet geïnfecteerd) met Griseofulvine of Ketoconazole. Stel u zorgvuldig op de hoogte van de juiste dosering per kat. Beide producten kunnen bijwerkingen geven. Voor Griseofulvine is dit o.a. Beenmerg depressie, Anemie.

Bij Ketoconazole is dit o.a. misselijkheid, braken, geen eetlust.

Geef beide producten nooit bij drachtige dieren!

Vernietiging van schimmelsporen in de directe omgeving (woonhuis, cattery, buitenren) door schoon te maken met schimmeldodende middelen bijv. Micophyt, grondig en regelmatig stofzuigen, de directe omgeving (woonhuis, cattery, buitenren, binnenkant auto) tegelijkertijd 'uit te roken' met speciale rookkaarsen, met deze 'schone rook' (amper aanslag achterlatend) doodt u de schimmelsporen op plaatsen waar u moeilijker bij kunt, bijv. in kieren, plafonds, achter plinten en in voegen. Deze methode is vrij duur, maar vergeet u niet dat die plaatsen die u niet heeft kunnen schoonmaken in de toekomst een nieuwe bron van besmetting kunnen zijn. Met efficiënt uitroken voorkomt u dit.

Als u denkt de schimmel kwijt te zijn

Na een bepaalde periode zal NKU-SARA dan wel uw dierenarts u aanraden haarmonsters te nemen van uw katten m.b.v. een (nieuwe) tandenborstel t.b.v. een nieuw cultureel onderzoek. Houdt u zelf niet voor de gek en ga grondig met de tandenborstel over het hele lijf van de kat.

Volgt u in alle gevallen de aanbevelingen van uw dierenarts en begeleider bij NKU-SARA op inzake frequenties, doseringen etc. Als u veel geduld heeft kunt u ALTIJD van de schimmel afkomen. Hierna volgt u de door NKU-SARA gehanteerde richtlijnen.

Mocht u ooit met dit (vooral zeer arbeidsintensieve) probleem te maken krijgen: veel succes en doorzettingsvermogen voor u en uw katten toegewenst!

SLUITINGSREGELS Schimmelinfectie

U sluit uw cattery voor onbepaalde tijd (minimaal tien weken). Gedurende de sluiting houdt u zich aan de volgende regels:

VERMIJD CONTACT TUSSEN UW KATTEN EN KATTEN VAN DERDEN

U gaat met geen enkele kat showen;

Zelfs niet als de test van de betreffende kat negatief is.

U geeft geen dekkingen;

Niet aan eigen poezen, laat staan aan poezen van derden.

U laat geen poes dekken;

Niet door een eigen kater, laat staan door een kater van derden.

U verkoopt geen katten, geeft geen katten weg en plaatst geen katten (tijdelijk) uit huis.

U plaatst geen nieuwe katten in huis.

U vermijdt zoveel mogelijk bezoek aan plaatsen waar dieren zijn. (shows, catteries vrienden etc.)

Indien uw katten de afgelopen vier weken in contact zijn geweest met katten van derden waarschuwt u de desbetreffende eigenaren.

HOUDT U AAN DE VETERINAIRE RICHTLIJNEN

Volg de aanwijzingen van uw dierenarts op.

Behandel al uw katten tegelijk, ook de katten die niet besmet lijken;

Heeft u andere huisdieren dan behandelt u die ook mee.

Scheer (half)langhaar katten kaal;

Herhaal dit na vier weken.

Behandel inwendig met griseofulvine gedurende minimaal zes weken;

Behandel uitwendig met Mycophyt gedurende minimaal vier weken, wassen om de vijf dagen, niet uitspoelen, wel droogdeppen (imaverol werkt zeker zo goed maar is niet vrijgegeven voor gebruik bij katten).

Ontsmet uw hele huis en andere ruimtes waar de dieren komen;

Gebruik hiervoor een vloeibaar schimmel- en schimmelsporen-dodend middel (Clinafarm spray). Ontsmet elke ruimte eens in de vijf dagen. Aan het begin en het eind van de behandeling rookt u alle ruimtes uit met gasblokjes (Koudijs). Daarna goed luchten!

Verwijder uw katten uit de te behandelen ruimten.

Laat al uw katten testen;

Test nadat de katten minimaal zes weken met griseofulvine behandeld zijn en alle uitwendige verschijnselen zijn genezen. Vermeld bij de test dat de katten in behandeling zijn. Voor de test dienen uw katten twee weken niet meer gewassen te zijn. Gebruik een MacKenzie test uitgevoerd door een dierenarts. Het is mogelijk om meerdere dieren tegelijk te bemonsteren (een all-over test, maximaal drie katten per test). Deze testen dienen opgestuurd te worden naar een erkend laboratorium (VMDC, EVL). Ga door met behandelen totdat de uitslag van de test bekend is.

Herhaal de behandeling indien één of meerdere testen positief zijn.

U sluit voor minimaal tien weken. Uw cattery wordt heropend zodra alle katten in uw cattery een negatieve schimmeltest hebben.

Sluiting van de cattery kan ook worden opgelegd door het bestuur van de vereniging, indien er sprake is van een goed onderbouwde klacht. In een dergelijk geval vindt heropening van de cattery pas plaats wanneer u daarvoor van het bestuur toestemming heeft gekregen.